

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **a) J. M., b) E. M.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **J. S.**, v řízení o kasační stížnosti žalobce a) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2013, č. j. 9 Ca 342/2009 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Osoba zúčastněná řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím ze dne 19. 8. 2009, č. j. 064285/2009/KÚSK (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaný na základě odvolání žalobců a) a b) změnil rozhodnutí Městského úřadu Příbram, ze dne 17. 2. 2009, č. j. MeUPB 99319/2008/OŽP/Bí tak, že dle ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody“), vyhláší hrušeň obecnou polničku (*Pyrus communis* var. *Pyrastrer*) o obvodu kmene 251 cm (ve výšce 130 cm nad zemí), rostoucí na pozemku parc. č. 768/1, v k. ú. Drahlín, v blízkosti hranice s pozemkem parc. č. 768/14, v k. ú. Drahlín, památným stromem, pod názvem „hrušeň Marie“; zároveň v souladu s ustanovením § 46 odst. 3 zákona o ochraně přírody na pozemcích parc. č. 768/1 a parc. č. 768/14 v k. ú. Drahlín vymezil pro tento památný strom ochranné pásmo o poloměru 6,5 metrů ve tvaru kruhu kolem stromu. Podle ustanovení § 46 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny je památný strom zakázáno poškozovat, ničit a rušit v jeho přirozeném vývoji; ošetřování musí být prováděno se souhlasem

orgánu ochrany přírody, který ochranu památného stromu vyhlásil. V ochranném pásmu památného stromu není dle ustanovení § 46 odst. 3 zákona o ochraně přírody dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, např. výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný popsal průběh správního řízení a uvedl, že prvostupňový orgán si poté, co bylo jeho předchozí prvostupňové rozhodnutí zrušeno, opatřil vyjádření Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky ze dne 14. 7. 2008, podle něhož obvod předmětné hrušně ve výšce 130 cm nad zemí je 251 cm a podle kterého se jedná o zdravou, vitální „hrušň obecnou polničku“ ve stáří cca 150 let, jenž je hodna pozornosti. Na základě tohoto vyjádření žalovaný dospěl k závěru, že je možné strom vyhlásit za památný. Strom nebyl vyhlášen památným z důvodu upomínky na nějakou historickou událost nebo pověst, ale z důvodu ojedinělosti a raritnosti, co se týká druhu, stáří a zdravotního stavu. Vyhlášení stromu za památný není podle žalovaného podmíněno mimořádnou historickou událostí, pověstí či zlepšením krajinného rázu. Pokud je stavba rodinného domu umístěna ve vzdálenosti 15 m od vyhlášeného stromu, žalovaný dospívá k závěru, že stavba nezasahuje ani do ochranného pásma tohoto stromu; realizací stavby nedojde k narušení kořenového systému hrušně. Hrušň polnička (*pyrus pyrastrer*) je uvedena v „Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky“ (nikoli pouze v Červeném seznamu) jako lokálně silně ohrožená. Dle údajů Agentury je ve Středočeském kraji vyhlášeno památnými 23 hrušní obecných, z toho 5 jedinců na Příbramsku; z tohoto údaje však nelze zjistit, zda je v tomto počtu obsažena nějaká „hrušň polnička“. Žalovaný souhlasil s tím, že prvostupňový orgán oproti původnímu rozhodnutí dospěl k jiným parametrům ohledně předmětného stromu; to bylo ostatně důvodem pro to, aby žalovaný původní rozhodnutí zrušil pro nepřesně zjištěný stav věci. Strom byl vyhlášen za památný z důvodu jeho jedinečnosti, nikoliv z důvodu dekorace zahrady osoby zúčastněné na řízení nebo z důvodu památky na zesnulou paní S. (pouze byla podle ní pojmenována). Ochranné pásmo zasahuje na pozemek ve vlastnictví žalobců a bude je svým způsobem částečně omezovat; toto omezení se však vztahuje pouze na činnosti škodlivé pro památný strom. Žalovaný byl přesvědčen, že pro hrušň je vhodnější ochrana prostřednictvím jejího vyhlášení za památný strom z důvodu její jedinečnosti, neboť ochrana památného stromu je vyšší než ochrana běžné dřeviny rostoucí mimo les. Žalovaný změnil velikost ochranného pásma, neboť poloměr kruhu 6,5 m považoval v dané věci za dostačující.

[2] Žalobci a) a b) proti napadenému rozhodnutí brojili žalobou ze dne 21. 10. 2009, v níž tvrdili, že žalovaný nezdůvodnil mimořádnou významnost hrušně, která zakládá důvod pro její vyhlášení za památný strom. Pouhé konstatování jedinečnosti žalobci považovali za nedostatečné. Za památný strom může být podle žalobců vyhlášen pouze ten strom, který má kulturní, historický, společenský či estetický význam, a nikoli ten, který náleží k určitému druhu. Nesouhlasili s přípisem Agentury ze dne 14. 7. 2008, který obsahuje pouze posouzení zdravotního stavu stromu; nezabýval se přitom tím, že se nachází na soukromém pozemku, v zastaveném intravilánu obce, bez přístupové cesty pro veřejnost. Pokud má veřejnost zájem na ochraně stromu, má mít i zájem jej vidět, což v daném případě není možné. Strom je navíc „památný“ pouze pro majitele pozemku, na kterém stojí. Žalovaný nesprávně hrušň umístil do Červeného a černého seznamu cévnatých rostlin České republiky, protože hrušň polnička je pouze v červeném seznamu, nikoli v černém; nadto je uvedena pod označením C4a – jako druh zasluhující si další pozornost, nejedná se tak o lokálně silně ohrožený druh. Žalobci vytýkali žalovanému, že se nevypořádal s odvolacími námitkami spočívající v nadbytečné a účelové argumentaci prvostupňového orgánu. Žalobci nadto byli přesvědčeni, že postačuje obecná ochrana stromu bez nutnosti vyhlášení stromu jako památného. V neposlední řadě poukazovali na to, že jim v rozporu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nebyla poskytnuta náhrada. Žalovaný zasáhl do jejich práv i tím, že vedl správní řízení neúměrně dlouho a protiprávně si prodlužoval lhůtu pro vydání rozhodnutí.

pokračování

[3] Žalovaný se k žalobě vyjádřil podáním ze dne 30. 4. 2010, v němž tvrdil, že akt vlastního vyhlášení předmětné hrušně za památný strom se žalobců netýká, nejsou proto aktivně legitimováni k podání žaloby. Mimořádnost hrušně žalovaný spatřoval v tom, že se jedná o hrušň obecnou polničku, jejíž výskyt jako původního botanického druhu je již značně omezen, která nadto dorostla do poměrně vysokého stáří s rozměry hodnými pozornosti; nadto nutnost mimořádné význačnosti pro společnost není zákonem stanovena jako podmínka pro prohlášení stromu památným, jak nesprávně dovozovali žalobci. Při vyhlášení stromu za památný se bere v úvahu jedinec jako takový, nikoli kde strom konkrétně roste. Zájem společnosti v této oblasti žalovaný spatřuje v zachování mimořádných jedinců, nikoli zajištění toho, aby na ně bylo vidět. Hrušň polnička je uvedena v „Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky (nikoli pouze v „Červeném seznamu“) jako lokálně silně ohrožená, přičemž ve Středočeském kraji je vyhlášeno památnými pouze 23 hrušní obecných. Hrušň polničku je proto dle žalovaného nutné chránit. Pojmenování stromu nemá žádný historický význam, ale pouze význam pro rodinu S. (vlastníků pozemku, na kterém hrušň roste); takové pojmenování dle žalovaného ničemu neodporuje, proto je žalovaný ponechal. Žalobci se mýlí v tom, že obecná ochrana stromů rostoucích mimo les je dostatečná, neboť v případě památného stromu je vytvořeno ochranné pásmo. Žalovaný se nedomníval, že bylo porušeno právo žalobců dle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, protože zákonodárce žádnou náhradu v zákoně o ochraně přírody nezakotvil; záměrem zákonodárce bylo v případě vyhlášení stromů za památné neposkytovat jakékoli náhrady. Žalovaný k délce řízení poukázal na to, že se u pověřené úřední osoby nakupila řada věcí, které musela přednostně vyřešit, přičemž ve složitých případech měl žalovaný podle ustanovení § 83 odst. 3 zákona o ochraně přírody lhůtu pro vydání rozhodnutí v délce 90 dnů.

[4] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 3. 2013, č. j. 9 Ca 342/2009 - 32, žalobu jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění uvedl, že se žalovaný charakterem stromu zabýval, když ve správním řízení bylo získáno stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny a když byl zjišťován stav stromu. Žalovaný se k této otázce výslovně vyjádřil, když uvedl, že se nejedná o běžnou hrušň obecnou, ale o „polničku“, která byla vyhlášena za památný strom nikoli z důvodu upomínky na nějakou historickou událost nebo pověst, ale z důvodu ojedinelosti a raritnosti, co se týká druhu, stáří a jejího zdravotního stavu. Památný strom nemusí být krajinnou dominantou, ani přispívat ke zlepšení estetiky krajinného rázu, vyhlášení stromu podle městského soudu rovněž není podmíněno mimořádnou historickou událostí, pověstí či zlepšením krajinného rázu. Ustanovení § 46 zákona o ochraně přírody soud nevykládá tak, že stát chrání pouze ten strom, který má kulturní, historický, společenský či estetický význam, neboť zákon o ochraně přírody nevykládá ze své ochrany strom na základě skutečnosti, že se jedná o konkrétní druh, jako v tomto případě. Agentura ochrany přírody a krajiny je odborným správním orgánem, jehož stanovisko je při posouzení ve smyslu § 46 zákona na ochranu přírody významným podkladem; agentura přitom nemusela přihlídnout k umístění a k omezení vlastnických práv jiných osob. Omezení vlastnického práva je přitom imanentně spojeno s tím, že zákonodárce upravil vyhlášení památných stromů ve veřejném zájmu. Předmětný strom není památný pouze pro majitele pozemku, na kterém stojí. Byť hrušň polnička je uvedena v tzv. „červeném“ seznamu, městský soud poukázal na to, že žalovaný přihlédl k tomu, že se jedná o druh lokálně silně ohrožený. U údajného nevypořádání se s odvolací námitkou je městskému soudu z kontextu napadeného rozhodnutí zřejmé, že se žalovaný s ní vypořádal, protože žalovaný odůvodnil svůj závěr o tom, že je nutné předmětný strom vyhlásit za památný. Pokud prvostupňový orgán poukázal na význam, který má vyhlášení stromu pro majitele pozemku, je z odůvodnění zřejmé, že se jedná o vyjádření stanoviska k pojmenování stromu („hrušň Marie“). Ustanovení § 46 zákona o ochraně přírody zakotvuje silnější ochranu, než je stanovena zbývajícím dřevinám rostoucím mimo les. Argumentace žalobců umístěním stromu je z hlediska citovaného předpisu dle městského soudu

rovněž irelevantní. Vlastnické právo žalobců je omezeno pouze v nezbytném rozsahu, přičemž městský neshledal důvod, proč poskytnout žalobcům náhradu v souladu s čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, a to zvláště za situace, kdy žalovaný zmenšil ochranné pásmo památného stromu. Překročení lhůt k rozhodnutí věci podle městského soudu nezpůsobuje nezákonnost takového rozhodnutí.

[5] Proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2013, č. j. 9 Ca 342/2009 - 32, podal žalobce a) (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost ze dne 14. 5. 2013. V doplnění kasační stížnosti ze dne 4. 7. 2013 uvedl, že napadá rozsudek z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel vytýkal správním orgánům i městskému soudu, že není zdůvodněna mimořádnost stromu (plané hrušně) rostoucí na soukromém pozemku, jež by odůvodňovala vyhlášení stromu jako památného; zhodnocení na základě přípisu Agentury ochrany přírody a krajiny je nedostatečné. Mimořádnosti stromu nesvědčí ani umístění v tzv. Červeném seznamu cévnatých rostlin. Stěžovatel je přesvědčen, že právní ochrana dřevin rostoucích mimo les a ochrana soukromého vlastnictví, případně trestněprávní ochrana v podobě trestného činu poškozování cizí věci je v daném případě dostatečná, tudíž neshledával důvod pro to, aby předmětná hrušeň byla chráněna i prostřednictvím ustanovení § 46 zákona o ochraně přírody. Stěžovatel poukázal na to, že od plánované výstavby v blízkosti stromu upustil, budovu již postavil, není proto důvod pro jakoukoli další ochranu stromu. Stěžovatel z odůvodnění napadeného rozsudku dospívá k závěru, že městský soud se snažil pochybení žalovaného omluvit a zlehčit v případě nesprávného zařazení hrušně do Černého a červeného seznamu a v případě nevyporádání se s odvolací argumentací. Stěžovatel opakovaně nesouhlasí s tím, že žalovaný nerozhodoval včas v příslušných lhůtách pro vydání rozhodnutí. V neposlední řadě byl v dané věci porušen čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, protože stěžovateli nebyla vyplacena náhrada za omezení jeho vlastnického práva, které je spojeno s vyhlášením stromu památným.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti stěžovatele vyjádřil podáním ze dne 26. 7. 2013, v němž poukázal na to, že stěžovatel pouze polemizuje s názorem městského soudu, aniž by uvedl, v čem je napadený rozsudek v rozporu se zákonem. Stěžovatel měl podle žalovaného prokázat vady předchozího řízení a vady zjištěného skutkového stavu. Žalovaný podrobně popsal průběh správního řízení a dospěl k závěru, že bylo ze strany správních orgánů vycházeno z dostatečně zjištěného skutkového stavu. V případě předmětné hrušně se jedná o mimořádně významný strom, jak vysvětlila ve svém stanovisku Agentura ochrany přírody a krajiny. Zařazení hrušně do Červeného seznamu neznamená, že se nemůže stát druhem kriticky ohroženým, a to s ohledem na jeho lokální výskyt. Skutečnost, že bylo v odůvodnění rozhodnutí nepřesně uvedeno zařazení stromu v černém seznamu, namísto v červeném seznamu, nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Velikost ochranného pásma a činnosti škodlivé chráněnému památnému stromu stanoví přímo zákona o ochraně přírody. Důvodnost ochrany stromu se ukázala i vzhledem k souběžně probíhající výstavbě domu stěžovatele. Délka řízení byla negativně ovlivněna samotnou činností stěžovatele, kterou žalovaný shledával obstruktivní. Žalovaný byl přesvědčen, že nedošlo k porušení čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, neboť byl v posuzované věci shledán veřejný zájem na prohlášení stromu za památný a protože zákonodárce nestanovil náhradu za možnost omezení nebo zákazu určitých činností v předmětné věci. Zásah do vlastnických práv stěžovatele je naprosto minimální; nadto žalovaný podstatným způsobem oproti zákonnému rozsahu zmenšil ochranné pásmo.

[7] Osoba zúčastněná na řízení a žalobkyně b) se ke kasační stížnosti nevyjádřily.

pokračování

II.

Posouzení kasační stížnosti

[8] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Městského soudu v Praze vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[10] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť dovozuje nesprávné právní posouzení věci soudem a vady řízení před správním orgánem. Stěžovatel ale fakticky uplatnil rovněž kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 – 47). Nejvyšší správní soud proto rozsudek Městského soudu v Praze přezkoumal podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Podle písm. a) tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „*nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.*“ Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor. Podle písm. b) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.*“ Podle písm. d) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „*nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*“

[11] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[12] K namítanému nesprávnému vypořádání se s žalobními body a k vznesené námitce účelového odůvodnění napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud uvádí, že touto argumentací se stěžovatel dovolává kasačního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K otázce nepřezkoumatelnosti z hlediska nesrozumitelnosti či nedostatku důvodů rozhodnutí se vyjádřil Nejvyšší správní soud, např. ve svém rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), takto:

[13] „*Za nesrozumitelné lze obecně považovat takové soudní rozhodnutí, jehož výrok je vnitřně rozporný, kdy nelze zjistit, zda soud žalobu zamítl nebo o ní odmítl rozhodnout, případy, kdy nelze seznat co je výrok a co odůvodnění, dále rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje apod. Nedostatkem důvodů pak nelze rozumět dílčí nedostatky odůvodnění soudního rozhodnutí, ale pouze nedostatek důvodů skutkových. Skutkovými důvody, pro jejichž nedostatek je možno rozhodnutí soudu zrušit pro nepřezkoumatelnost, budou takové vady skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, typicky tedy tam, kde soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem anebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.*“

[14] V případě napadeného rozsudku se městský soud nedopustil výše uvedené nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nejistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadený rozsudek jasně a přehledně obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotný stěžovatel jeho obsahu porozuměl, pouze s ním nesouhlasí, což nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho nesrozumitelnost. Skutečnost, že městský soud dospěl k příslušným právním závěrům a že odmítl zrušit napadené rozhodnutí jen z toho důvodu, že žalovaný nesprávně uvedl přesné zařazení hrušně obecné polničky v Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky, neboť zároveň dospěl k závěru, že žalovaný správně poukázal na její silné lokální ohrožení, případně že městský soud posoudil celý kontext odůvodnění napadeného rozhodnutí, nepředstavuje důvod pro zrušení rozsudku pro jeho nepřezkoumatelnost. To, že stěžovatel se závěry městského soudu nesouhlasí, nedokládá, že je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný.

[15] K námitce několikanásobného překročení lhůt k vydání správního rozhodnutí Nejvyšší správní soud uvádí, že judikatura Nejvyššího správního soudu (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2006, č. j. 6 Ads 50/2005 – 63), dospěla k závěru, že průtahy řízení nepředstavují takovou vadu, která by odůvodňovala zrušení správního rozhodnutí vydaného po příslušných lhůtách. Dotčený účastník řízení se takovému jednání může bránit podáním žádosti o uplatnění opatření proti nečinnosti, podat následně žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podle ustanovení § 79 a násl. s. ř. s. ke správnímu soudu, případně se domáhat náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Nejvyšší správní soud v tomto směru nezpochybňuje, že správní orgány pravděpodobně nepostupovaly dostatečně rychle a zřejmě nedodržely příslušné lhůty pro vydání rozhodnutí, byť na rychlosti správního řízení se i negativně projevila procesní taktika stěžovatele, který podal odvolání i proti usnesení o tom, že se pokračuje v řízení, ale z tohoto faktu nemůže Nejvyšší správní soud dovodit, že je nutné takovéto správní rozhodnutí zrušit pro nezákonnost.

[16] K nesprávnému posouzení otázky naplnění podmínek podle ustanovení § 46 odst. 1 zákona o ochraně přírody, podle kterého „*mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy*“ Nejvyšší správní soud poznamenává, že z dikce citovaného předpisu zjevně nevyplývá, že za památný strom lze vyhlásit pouze krajinnou dominantu, zvláště cennou introdukovanou dřevinu, případně dřevinu historicky cennou; případně že strom musí splňovat všechny tyto podmínky kumulativně. Zákon v tomto směru používá neurčitý pojem „mimořádně významný“, pod jehož rozsah lze zařadit nejen vlastnosti, na které poukazuje stěžovatel, ale i skutečnost, že strom je vynikající svým vzrůstem, věkem. Právě tato okolnost spočívající ve vitálnosti stromu, jež zakládá ojedinělost a raritnost, vedla k vyhlášení stromu jako památného. Nejvyšší správní soud nepovažuje závěr správních orgánů za nesprávný, za nezákonný, případně za takový, kterým by bylo zneužito správní uvážení. Jak totiž vyplývá z obsahu správního spisu a z odůvodnění napadeného rozhodnutí, správní orgány shromáždily dostatek podkladů, které popisují mimořádnou vitalitu předmětného stromu (přičemž tato skutková zjištění nezpochybňuje ani samotný stěžovatel), jež podle názoru Nejvyššího správního soudu zakládá jeho mimořádnou významnost ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 zákona o ochraně přírody.

[17] Stěžovatel se mylí v tom, že by správní orgány musely zdůvodňovat ochranu předmětného stromu podle ustanovení § 46 zákona o ochraně přírody krajiny s ohledem na to, že údajně postačuje základní úroveň ochrany dřevin rostoucí mimo les a příslušná soukromoprávní a veřejnoprávní ochrana vlastnictví. Skutečnost, že na strom dopadá přísnější

pokračování

regulace dle ustanovení § 46 zákona o ochraně přírody a krajiny, totiž vyplývá z toho, že určitý strom splňuje podmínky mimořádné významnosti a že je vyhlášen jako památný strom. Zvýšená ochrana je tedy logickým a právním důsledkem toho, že zákonodárce u určité kategorie stromů dospěl k závěru, že je nutné je chránit zvýšenou měrou, a to právě s ohledem na jejich mimořádnou významnost. Správní orgány tedy primárně neposuzovaly otázku, zda je nutné poskytnout předmětnému stromu přísnější ochranu či nikoli, ale to, zda jsou splněny podmínky ustanovení § 46 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny pro vyhlášení památného stromu; teprve po kladném zodpovězení této otázky nastupuje přísnější ochrana podle ustanovení § 46 odst. 3 zákona o ochraně přírody, proti níž brojí stěžovatel. Stěžovatel tedy brojí proti důsledku v podobě zvýšené ochrany, která ale plyne ze samotného znění zákona o ochraně přírody.

[18] Jiná otázka samozřejmě spočívá v rozsahu této ochrany podle ustanovení § 46 odst. 3 zákona o ochraně přírody, tedy zejm. ve velikosti vyhlášeného ochranného pásma. Rovněž touto otázkou se správní orgány zabývaly, a to zejm. žalovaný, který zmenšil rozsah ochranného pásma, když jej vymezil o poloměru 6,5 metrů ve tvaru kruhu kolem stromu.

[19] Není přitom rozhodné, zda v době rozhodování správního orgánu některé ze škodlivých činností reálně hrozí či nikoli, neboť ochranné pásmo je vymezeno pro futuro pro všechny možné v budoucnosti potencionálně prováděné činnosti. Ze znění zákona o ochraně přírody a krajiny nijak nevyplývá, že by správní orgány musely jako památný strom vyhlásit jen ten strom, kterému nějaká škodlivá činnost reálně hrozí. Nejvyšší správní soud tu opakovaně zdůrazňuje, že správní orgány měly posoudit naplnění kritéria mimořádné významnosti ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 zákona o ochraně přírody, na základě kterého po vyhlášení stromu jako památného se mu poskytne příslušná ochrana před škodlivými činnostmi, a nikoli to, zda se musí určitá činnost stěžovateli zakázat či nikoli.

Ve vztahu k tvrzenému porušení čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a neposkytnutí náhrady za omezení vlastnického práva stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že v posuzované věci však s ohledem na okolnosti případu ve vztahu ke stěžovateli nelze než dospět k závěru, že se jedná o omezení jeho vlastnického práva ve prospěch chráněného obecného zájmu (tj. bez náhrady) podle čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Omezení vlastnického práva stěžovatele totiž spočívá v ochraně přírody (zde památného stromu), která je zvýšená oproti „základní úrovni ochrany“ poskytované dřevinám rostoucím mimo les. Toto omezení vlastnického práva však není podle názoru Nejvyššího správního soudu příliš intenzivní, a to z toho důvodu, že ochranné pásmo pouze částečně zasahuje na pozemek stěžovatele, přičemž velikost ochranného pásma odpovídá velikosti koruny stromu (která dle vyjádření Agentury ochrany přírody a krajiny činí 9 m). Stěžovatel by tedy ve výkonu svého vlastnického práva k předmětnému pozemku byl omezen již na základě toho, že předmětný strom je nutné chránit podle ustanovení § 7 zákona o ochraně přírody a krajiny. Vyhlášení předmětného stromu za památný s ochranným pásmem ve tvaru kruhu o poloměru pouze 6,5 m, které pouze částečně zasahuje na pozemek stěžovatele, přičemž i bez vyhlášení stromu za památný by na stěžovatele pravděpodobně ve zcela shodné části jeho pozemku dopadala povinnost podle ustanovení § 7 zákona o ochraně přírody a krajiny, nepředstavuje tak intenzivní zásah, který by ve smyslu výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu dokládal, že se jedná o omezení ve smyslu čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, za něž by bylo nutné poskytnout stěžovateli náhradu.

III.**Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení**

[20] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku Městského soudu v Praze k závěru, že nebyly naplněny tvrzené důvody podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., za použití ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci procesně úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá; žalovanému náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu Nejvyšší správní soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žádné náklady řízení rovněž nevznikly žalobkyni b). Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť toto právo by jí podle ustanovení § 60 odst. 5 s. ř. s. vzniklo pouze v případě náhrady nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil, což se v daném případě nestalo.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu